

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. +370 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024-04- Nr.

DĖL PAPILDYTO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės 2024 m. kovo 29 d. pažymoje Nr. NV-707 (toliau – Pažyma) pateiktas pastabas ir 2024 m. balandžio 2 d. tarpinstitucinio pasitarimo metu priimtą sprendimą, teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. vasario 6 d. nutarimo Nr. 108 „Dėl kriminalinės žvalgybos subjektų sąrašo patvirtinimo ir jų kriminalinės žvalgybos masto nustatymo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas parengtas siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. gegužės 3 d. nutarimu Nr. 324 patvirtintą 2022 – 2023 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais įgyvendinimo 2023 – 2025 metų plano (toliau – Planas) 2 priede 3.2.2. p. nurodytą priemonę (toliau – Priemonė). Už Priemonės įgyvendinimą, be Teisingumo ministerijos, taip pat paskirtos atsakingomis ir Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra (toliau – GP), Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – PD), Lietuvos kalėjimų tarnyba (toliau – LKT), Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – MD), Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – FNTT), Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT) (toliau visos šios institucijos kartu – atsakingos institucijos).

Siekiant padidinti baudžiamojo persekiojimo veiksmingumą ir užtikrinti atsakomybės neišvengiamumo principo įgyvendinimą, Teisingumo ministerijai, kartu su atsakingomis institucijomis, Plane nurodyta Priemone buvo pavesta sudaryti teisines prielaidas tam, kad policijos, LKT, MD, FNTT, VSAT imuniteto padaliniai ar (ir) ikiteisminį tyrimą atliekantys padaliniai galėtų vykdyti ne tik atitinkamų institucijų pareigūnų ir darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų tyrimus, bet ir su tiriamomis nusikalstamomis veikomis tiesiogiai ar netiesiogiai susijusių kitų asmenų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų tyrimus.

Įgyvendinant priemonę, Teisingumo ministerijoje buvo suorganizuotas atsakingų institucijų ir Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) susitikimas. Apibendrinus institucijų pateiktus siūlymus, buvo parengtas Nutarimo projektas, kuriuo siūloma suteikti VSAT, LKT, MD ir FNTT kriminalinę žvalgybą įgaliotiems vykdyti padaliniams platesnius įgaliojimus, leidžiant taikyti kriminalinės žvalgybos veiksmus ne tik užkardant ar tiriant atitinkamų institucijų pareigūnų ir darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, bet ir su tiriamomis

nusikalstamomis veikomis tiesiogiai ar netiesiogiai susijusių kitų juridinių bei fizinių asmenų korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas.

Atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės Pažymoje pateiktas pastabas, žemiau pateikiami argumentai detaliau pagrindžiantys Nutarimo projekto teikimo tikslus ir priežastis. Visų pirma pažymėtina, jog STT yra specializuota institucija Lietuvoje įgaliota vykdyti baudžiamąjį persekiojimą dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų, taip pat turinti ir įgaliojimus vykdyti kriminalinę žvalgybą (Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 7 str.). Atsižvelgiant į tai, būtent STT, kaip specializuota (pagrindinė) institucija gali atlikti tyrimo veiksmus (vykdyti kriminalinę žvalgybą) tiriant korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, tačiau atkreiptinas dėmesys, jog įgaliojimai atlikti tyrimo veiksmus taip pat yra suteikti ir kitoms institucijoms. Pagal šiuo metu galiojantį Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. vasario 6 d. nutarimo Nr. 108 „Dėl kriminalinės žvalgybos subjektų sąrašo patvirtinimo ir jų kriminalinės žvalgybos masto nustatymo“ (toliau – Nutarimas) VSAT, FNTT, MD ir LKT kriminalinę žvalgybą įgalioti vykdyti padaliniai pagal kompetenciją taip pat turi suteiktą galimybę naudotis visomis kriminalinės žvalgybos subjektų teisėmis užkardant rengiamas, tiriant daromas ar padarytas minėtų institucijų pareigūnų, kitų valstybės tarnautojų ir darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas.

Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos yra vienos iš latentiškesniųjų, sudėtingai įrodomos, jų tyrimo metu esant reikalingiems atlikti specifiniams veiksams, neretai esant glaudžiam ryšiui tarp korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų daryme dalyvaujančių subjektų veiksmų (aptariamam atveju, atitinkamų institucijų pareigūnų ir kitų juridinių bei fizinių asmenų, vykdančių korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas). Pasak tyrimus atliekančių pareigūnų, tyrimo išskyrimas susijusiose dalyse ir perdavimas atitinkamų subjektų atžvilgiu tyrimą atlikti kitai, specializuotai, institucijai, kartais gali komplikuoti tyrimo atlikimą ar net pakenkti jo rezultatams. Tokiais atvejais, siekiant visų su tirama korupcinio pobūdžio nusikalstama veika susijusių asmenų atsakomybės neišvengiamumo, tyrimo subjektai turėtų turėti galimybę reaguoti savalaikiai ir surinkti visą tyrimui reikalingą informaciją ne tik savo pareigūnų, tarnautojų ar darbuotojų, tačiau ir kitų, su tiriamomis nusikalstamomis veikomis susijusių asmenų, atžvilgiu.

Korupcija yra vienas iš pavojingiausių socialinių reiškinių, keliančių grėsmę teisei valstybei, demokratijai, žmogaus teisėms. Šiam reiškiniui pažaboti ir jo apraiškoms sumažinti reikalingas platesnis visų teisėsaugos institucijų įsitraukimas atliekant tyrimus korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų apimtyje. Todėl, nepaisant to, jog STT yra pagrindinė korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas tirianti institucija, tačiau svarbus ir kitų teisėsaugos institucijų įsitraukimas, ypač užkardant, tiriant smulkesnes korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, kurios taip pat daro žalą viešajam valdymui ir administracinių bei viešųjų paslaugų kokybei, gyventojų pasitikėjimui valdžios institucijomis bei skatina bendrą teisinio nihilizmo atmosferą valstybėje. 2022–2033 metų nacionalinėje darbotvarkėje korupcijos prevencijos klausimais, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. XIV-1178 (toliau – Darbotvarkė), smulkioji korupcija, nors šios sąvokos apibrėžimo Darbotvarkėje ir nėra pateikta, yra minima kaip viena iš rizikų, kurios mažinimui turi būti skiriamas didesnis dėmesys, pabrėžiant teisėsaugos institucijų, atsakingų už smulkių korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atskleidimą ir ištyrimą, skyrimo klausimo svarbą. Taip pat, kaip buvo nurodyta Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2023 m. teikto tvirtinti Plano projekto lydraštyje Nr. 22-15845(4), viena iš krypčių, kurioje Plano projekte numatytais priemonėmis tikėtasi padaryti didžiausią pažangą – priemonių smulkiajai korupcijai užkardyti aktyvinimas, į smulkiosios korupcijos atvejų tyrimus įtraukiant visas kontrolės institucijas. Dėl šių priežasčių, Nutarimo projektu yra siūloma pasitelkti esamus teisėsaugos institucijų padalinių pajėgumus ir suteikti jiems platesnius įgaliojimus teisės aktų nustatyta tvarka naudotis kriminalinės žvalgybos priemonėmis tiriant susijusio (platesnio) subjektų rato korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas. Tokiu būdu siekiant padidinti korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų

tyrimo efektyvumą ir užtikrinti baudžiamosios atsakomybės neišvengiamumo principo įgyvendinimą.

Pažymėtina, jog Nutarimo projektu, net ir atitinkamoms institucijoms suteikus teisę taikyti platesnį kriminalinės žvalgybos mastą, kuris galėtų apimti ir tyrimo veiksmus, susijusius ir su tiriamomis nusikalstamomis veikomis tiesiogiai ar netiesiogiai susijusių kitų juridinių bei fizinių asmenų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų tyrimu, šiems subjektams nebūtų suteikiama teisė veikti nekontroliuojamai. Prokurorai, Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymo nustatyta tvarka, koordinuoja kriminalinės žvalgybos subjektų veiklą ir kontroliuoja jų veiklos teisėtumą sankcionuodami atitinkamus kriminalinės žvalgybos veiksmus bei kreipdamiesi į teismą dėl kitų kriminalinės žvalgybos veiksmų sankcionavimo. Taigi priemonių, susijusių su didesniu žmogaus teisių ir laisvių ribojimu, taikymas nėra paliekamas tik šias priemones turinčių teisę taikyti institucijų nuožiūrai. Kriminalinės žvalgybos veiksmai yra griežtai kontroliuojami per prokurorų ir teismų sankcionavimo mechanizmą.

Taip pat atliepiant Pažymoje išreikštą poreikį plačiau paaiškinti, kodėl keičiama tik kai kurių kriminalinės žvalgybos veiksmų galinčių vykdyti subjektų padalinių kompetencija, pažymėtina, jog Darbotvarkę įgyvendinančiame Plane buvo apsispręsta sudaryti teisinės prielaidas atlikti korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų tyrimus platesnio subjektų rato atžvilgiu tik atitinkamai policijos, LKT, MD, FNTT ir VSAT atsakingiems padaliniais. Be kita ko, pažymėtina, jog Policijos departamento ir jam pavaldžių policijos įstaigų kriminalinę žvalgybą įgaliotų vykdyti padalinių kriminalinės žvalgybos mastas Nutarimo projektu nėra siūlomas plėsti, kadangi jau šiuo metu galiojančiame Nutarime šiems subjektams yra suteikta teisė naudoti kriminalinės žvalgybos veiksmus visų nusikalstamų veikų, visų susijusių subjektų atžvilgiu bet kurioje nusikalstamos veikos stadijoje tyrimui.

Su nacionalinio saugumo užtikrinimu susijusių institucijų įgaliojimų peržiūros poreikis Plano rengimo metu identifikuotas nebuvo.

Nutarimo projektas buvo pateiktas derinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, GP, STT, PD, LKT, MD, FNTT, VSAT. Iš minėtų institucijų Nutarimo projektui pasiūlymų ir pastabų gauta nebuvo (su GP ir LKT suderinta darbine tvarka). Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų ir pasiūlymų taip pat neturėjo.

Papildomų lėšų Nutarimo projektui įgyvendinti nereikės.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemyje.

Nutarimo projektas prisideda prie Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, 197.3. punkto (Korupcijos mažinimas teisėsaugos ir teismų sistemoje. Imsimės priemonių teisėsaugos ir teismų sistemos skaidrumui, atvirumui didinti ir korupcijai mažinti, inicijuosime teisės aktų, reglamentuojančių teismų ir teisėsaugos institucijų darbą, vertinimą antikorupciniu požiūriu, parengsime siūlymus dėl jų tobulinimo) įgyvendinimo.

Nutarimo projektu nėra perkeliama ir įgyvendinama Europos Sąjungos teisės aktai.

Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 reikalavimus.

Nutarimo projekte naujų sąvokų ar terminų, vertintinų Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo nustatyta tvarka, nėra.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Nutarimo projektą parengė Teisingumo ministerijos Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus (vedėja Jolanta Bernotaitė, tel. 8 600 37388, el. p. jolanta.bernotaite@tm.lt) vyriausioji specialistė Samanta Staneikaitė, tel. 8 605 94250, el. p. samanta.staneikaite@tm.lt.

PRIDEDAMA. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. vasario 6 d. nutarimo Nr. 108 „Dėl kriminalinės žvalgybos subjektų sąrašo patvirtinimo ir jų kriminalinės žvalgybos masto nustatymo“ pakeitimo“ projektas ir projekto lyginamasis variantas, 4 lapai.

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska

Samanta Staneikaitė, mob. tel. +370 605 94250, el. p. samanta.staneikaite@tm.lt